

Tion ebligas la *strukturo de semidaj lingvoj*, kie la vortsignifo troviĝas en konsonantoj, en la skribo do ne estas apartaj signoj por vokaloj, kiuj nur modifas la vortsignifon. Ekzistas nur ĉ. dudeko da konsonantaj signoj, la gramatiko ne estas komplika. Tio estas ecoj gravaj por ekesto de planlingvo. La aramea lingvo, kvankam disbranĉiĝinta en multaj dialektoj, formis lingvon komunan al ĉiuj etnoj. Ĝi pliriĉiĝis per multaj kulturaj vortoj de babilona kaj asiria origino. Aramee estas plej grandparte skribitaj la libroj de Ezra kaj Danielo en la hebrea Biblio, skribe fiksita en la 4-a ĝis 3-a jc. a.K. La unuaj paleografiaj monumentoj el la 9-a ĝis 8-a jc. a.K., ekz. la enskriboj de damaskaj reĝoj, estis ankoraŭ en diversaj dialektoj. En la sekvaj du jarcentoj, la aramea lingvo estis vastskale uzata en sud-okcidenta Azio kaj en la 6-a jc. a.K. ĝi iĝis la *oficiala lingvo de la Persa Imperio*.

El ĝenerala lingvo ĝi do supreniris al la nivelo de interkomprenilo de internaciaj politikaj kaj kulturaj rilatoj en vastaj regionoj ekde Hindio ĝis Egiptio. Ĝi iĝis tio, kion la hodiaŭa interlingvistiko nomas interetna aŭ mult-etna lingvo. *Unueca skribsistemo* helpis la sisteman flegadon de la aramea lingvo en oficejoj de la Persa Imperio kaj al bona preparo de skribistoj. Konservigis arameaj tekstoj el Egiptio (papiroj el la 5-a jc. a.K.) kaj aliflanke el Hindio (famaj enskriboj de la reĝo Aŝoko el la 3-a jc. a.K.), el Persio, Mezo-potamio, Sirio, Palestino, Arabio, Babilonio – ĉiuj skribitaj per mirinde unueca ortografio. El Babilonio oni konas ankaŭ keĵloenskribojn skribitajn per la imperia aramea lingvo.

La aramea lingvo travivis la detruon de la Persa Imperio fare de Aleksandro la Granda en 333 a.K. kaj iĝis fundamenta *materialo por skriblingvoj de aliaj nacioj*. La pozicio de la skriba aramea lingvo tamen malpligravigis per la detruo de la imperio – sur la politika scenejo baldaŭ anstataŭis ĝin la greka. Iranaj ŝtatoj, dezirantaj poste memstarecon, denove uzis arameajn lingvon kaj skribon, kiuj konservigis eĉ ĉe nabatanoj kaj palmiranoj. Por judoj, la aramea lingvo signifas ligilon inter Palestino kaj diasporo. La hebrea lingvo influis la palestinan Talmudon, sed aliaj skribaj dokumentoj («Targumoj») estas karakterizataj kiel arameaj. La tuta aramea teritorio estis ekde la 7-a jc. p.K. arabigata. Jam nun oni atentu al la konata fakto, kiu preskaŭ senescepte ludos gravan rolon en la historio de internaciaj lingvoj, nome ke la faktoroj decidantaj pri akcepto de lingvo en

Figuro 2.1: la Persa Imperio en ĉ. 500 a.K.